



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 66/2010-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 16. februára 2010 predbežne prerokoval sťažnosť Mgr. V. B., Z., zastúpeného advokátom JUDr. P. H., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 46 ods. 1 a čl. 48 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 12 ods. 1 a čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva zaručeného v čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Sžo 25/08 z 18. marca 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Mgr. V. B. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. júla 2009 faxom a 13. júla 2009 poštou doručená sťažnosť Mgr. V. B., Z. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 46 ods. 1 a čl. 48 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 12 ods. 1 a čl. 1 ods. 1 ústavy a základného práva zaručeného v čl. 19 ods. 2 ústavy rozsudkom

Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Sžo 25/08 z 18. marca 2009.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol, že v dôsledku zmeny politickej situácie po 1. januári 2007 bol na návrh ministerky práce sociálnych vecí a rodiny uznesením vlády Slovenskej republiky (ďalej len „vláda“) č. 28 z 10. januára 2007 odvolaný z postu riaditeľa Úradu práce sociálnych vecí a rodiny vo Z. (ďalej len „úrad práce“). Takýmto spôsobom došlo an block k odvolaniu riaditeľov úradov práce sociálnych vecí a rodiny v 39 mestách Slovenskej republiky, pričom tým istým dňom boli vládou vymenovaní noví riaditelia týchto úradov. Následne úrad práce začal konanie vo veci skončenia štátno-zamestnaneckého pomeru sťažovateľa, v rámci ktorého sťažovateľ odmietol úradom práce ponúkané iné štátno-zamestnanecké miesto a medzi úradom práce a sťažovateľom nedošlo ani k inej dohode, preto úrad práce skončil so sťažovateľom štátno-zamestnanecký pomer, a to rozhodnutím vydaným v správnom konaní č. A/2007000817 z 31. januára 2007, ktoré bolo následne potvrdené aj v odvolacom konaní rozhodnutím č. A/2007/002347 z 20. marca 2007.

Žalobou podanou Krajskému súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sa sťažovateľ v konaní vedenom pod sp. zn. 23 S 118/07 domáhal preskúmania uvedených rozhodnutí úradu práce o skončení štátno-zamestnaneckého pomeru, pričom svoju žalobu odôvodňoval nielen procesnými pochybeniami úradu práce, ktorý podľa sťažovateľa rozhodol v rozpore s príslušnými ustanoveniami Správneho poriadku, ale aj rozporom označených správnych rozhodnutí so zákonom č. 312/2001 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o štátnej službe“). Sťažovateľ v žalobe uviedol, že o jeho odvolaní proti rozhodnutiu úradu práce nerozhodol vedúci služobného úradu nadriadeného v prvom stupni konajúcemu služobnému úradu, ktorým bol úrad práce, ale o tomto odvolaní rozhodol opäť úrad práce, a tiež sťažovateľ namietal, že v rámci konania o skončení jeho štátno-zamestnaneckého pomeru nepoznal zloženie poradnej komisie konajúcej o jeho odvolaní, takže nemohol namietat' ich zaujatosť, a že v tomto procese mu nebolo umožnené vyjadriť sa k veci, napr. o jeho vedomosti, že v rámci služobného úradu – úradu práce existovalo aj iné voľné

štátno-zamestnanecké miesto, ktoré mu nebolo ponúknuté. Okrem toho sťažovateľ v žalobe uviedol, že podľa zákona o štátnej službe malo byť s ním začaté konanie o zmene štátno-zamestnaneckého pomeru, čo sa podľa tvrdenia sťažovateľa nestalo.

Krajský súd rozsudkom č. k. 23 S 118/07-89 z 5. septembra 2007 žalobu sťažovateľa zamietol, pričom v odôvodnení svojho rozhodnutia konštatoval, že úrad práce postupoval v súlade so zákonom o štátnej službe v jeho znení platnom a účinnom ku dňu skončenia štátno-zamestnaneckého pomeru sťažovateľa. Krajský súd v prvom rade zdôraznil, že zákon o štátnej službe účinný v čase skončenia štátno-zamestnaneckého pomeru sťažovateľa (teda k 31. januáru 2007) v prechodnom ustanovení § 165g ods. 2 upravoval, že u štátneho zamestnanca, ktorý bol do 31. decembra 2006 vymenovaný do funkcie štatutárneho orgánu v služobnom úrade podľa osobitného predpisu a súčasne do funkcie vedúceho úradu v tomto služobnom úrade, sa postupuje podľa predpisov platných do 31. decembra 2006. Vzhľadom na to, že sťažovateľ bol do funkcie štatutárneho orgánu v služobnom úrade a súčasne aj do funkcie vedúceho úradu v tomto služobnom úrade vymenovaný pred 31. decembrom 2006, krajský súd ďalej skúmal, či postup úradu práce pri skončení štátno-zamestnaneckého pomeru sťažovateľa bol v súlade so zákonom o štátnej službe v jeho znení účinnom k 31. decembru 2006, pričom zistil, že úrad práce postupoval správne v súlade s jeho vtedajším ustanovením § 10 ods. 10 písm. b), podľa ktorého služobný úrad zaradí odvolaného vedúceho úradu podľa odsekov 8 a 9 na vykonávanie štátnej služby na štátno-zamestnanecké miesto, na ktoré spĺňa predpoklady podľa § 14, a na tú istú funkciu (§ 16 ods. 3), ak sa štátny zamestnanec nedohodne so služobným úradom inak. Ak služobný úrad takéto miesto nemá, alebo sa so štátnym zamestnancom nedohodol inak, postupuje pri odvolaní podľa § 40 ods. 2 písm. b) zákona o štátnej službe v znení účinnom k 31. decembru 2006. Keďže krajský súd považoval za preukázané, že služobný úrad (v danom prípade úrad práce) ponúkol sťažovateľovi adekvátne a v tom čase jediné voľné štátno-zamestnanecké miesto, ktoré sťažovateľ odmietol, následne konštatoval, že úrad práce v tejto situácii správne postupoval podľa § 40 ods. 2 písm. b) zákona o štátnej službe účinného k 31. decembru 2006. Podľa tohto ustanovenia v stálej štátnej službe služobný úrad skončí štátno-zamestnanecký pomer v prípade nezaradenia odvolaného vedúceho úradu alebo predstaveného na vykonávanie štátnej služby na štátno-zamestnanecké miesto

toho istého odboru štátnej služby a na tú istú funkciu (§ 16 ods. 3) z dôvodu, že služobný úrad takéto miesto nemá, alebo sa so štátnym zamestnancom nedohodne inak.

Proti uvedenému rozhodnutiu krajského súdu podal sťažovateľ odvolanie, ktoré okrem iného zdôvodnil tvrdením, že krajský súd vec nesprávne právne posúdil, keď jeho prípad posudzoval podľa ustanovenia § 10 ods. 10 písm. b) zákona o štátnej službe účinného k 31. decembru 2006, pretože sťažovateľ podľa svojho tvrdenia nebol „(...) *odvolaným vedúcim úradu podľa odsekov 8 a 9(...)*“, tak ako to toto ustanovenie vyžadovalo. Podľa sťažovateľa malo byť na jeho prípad aplikované ustanovenie § 31 zákona o štátnej službe účinného k 31. decembru 2006, ktoré upravovalo odvolanie predstaveného.

Na základe odvolania sťažovateľa najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 2 Sžo 25/08 z 18. marca 2009 rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdil, pričom sa v podstate stotožnil so závermi krajského súdu.

Podstata námietok sťažovateľa proti napadnutému rozhodnutiu najvyššieho súdu sp. zn. 2 Sžo 25/08 z 18. marca 2009 spočíva v jeho tvrdení, že tak najvyšší súd, ako aj pred ním krajský súd nesprávne právne posúdili jeho vec. Sťažovateľ na jednej strane síce vyjadruje súhlasné stanovisko so závermi všeobecných súdov o nutnosti aplikovať na jeho prípad prechodné ustanovenie § 165g ods. 2 zákona o štátnej službe účinného v čase skončenia štátno-zamestnaneckého pomeru sťažovateľa (ďalej len „účinného v rozhodnom čase“), podľa ktorého u štátneho zamestnanca, ktorý bol do 31. decembra 2006 vymenovaný do funkcie štatutárneho orgánu v služobnom úrade podľa osobitného predpisu a súčasne do funkcie vedúceho úradu v tomto služobnom úrade (čo bol aj prípad sťažovateľa), sa postupuje podľa predpisov platných do 31. decembra 2006, avšak na strane druhej sťažovateľ poukazuje na skutočnosť, že toto prechodné ustanovenie odkazuje nielen na nutnosť aplikácie zákona o štátnej službe účinného do 31. decembra 2006, ale toto ustanovenie vyslovene odkazuje na všetky „*predpisy platné do 31. decembra 2006*“. Podľa sťažovateľa sa teda na jeho prípad mal dôsledne aplikovať nielen zákon o štátnej službe v znení účinnom k 31. decembru 2006, ale aj iné súvisiace predpisy, a teda aj zákon

č. 453/2003 Z. z. o orgánoch štátnej správy v oblasti sociálnych vecí, rodiny a služieb zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o štátnej správe v oblasti sociálnych vecí“) v jeho znení účinnom k 31. decembru 2006.

Podľa znenia § 5 ods. 5 zákona o štátnej správe v oblasti sociálnych vecí v znení účinnom k 31. decembru 2006 totižto platilo, že *„Úrad riadi a za jeho činnosť zodpovedá riaditeľ. Na vymenovanie a odvolanie riaditeľa sa vzťahuje osobitný predpis. 3) Riaditeľ úradu je vedúcim služobného úradu.“*. Osobitným predpisom, na ktorý toto ustanovenie odkazovalo, bol pritom zákon o štátnej službe, samozrejme tiež v znení účinnom k 31. decembru 2006.

Až novelou zákona o štátnej správe v oblasti sociálnych vecí účinnou od 1. januára 2007 – zákonom č. 664/2006 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 312/2001 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 453/2003 Z. z. o orgánoch štátnej správy v oblasti sociálnych vecí, rodiny a služieb zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, sa citované ustanovenie § 5 ods. 5 zmenilo tak, že *„Úrad riadi a za jeho činnosť zodpovedá riaditeľ, ktorého vymenúva a odvoláva vláda Slovenskej republiky na návrh ministra práce, sociálnych vecí a rodiny“*, a súčasne touto novelou bolo do prechodných ustanovení tohto zákona včlenené ustanovenie § 11, podľa ktorého *„Riaditeľ úradu, ktorý bol vymenovaný podľa zákona účinného do 31. decembra 2006, sa považuje za riaditeľa úradu vymenovaného podľa tohto zákona.“*

Sťažovateľ teda tvrdí, že nielen skončenie jeho štátno-zamestnaneckého pomeru sa malo riadiť zákonom o štátnej službe v znení účinnom k 31. decembru 2006, ale aj jeho odvolávanie z funkcie sa malo riadiť podľa ustanovení zákona o štátnej správe v oblasti sociálnych vecí v jeho znení účinnom k 31. decembru 2006 (t. j. podľa všetkých s vecou súvisiacich predpisov účinných k 31. decembru 2006). Takže vzhľadom na uvedené podľa sťažovateľa nemala o jeho odvolaní rozhodnúť vláda, ale tak, ako to určoval § 5 ods. 5 zákona o štátnej správe v oblasti sociálnych vecí v znení účinnom k 31. decembru 2006 v spojení s § 31 zákona o štátnej službe v jeho znení účinnom k 31. decembru 2006, mal

o tom rozhodnúť vedúci príslušného služobného úradu. Okrem tohto sťažovateľ v nadväznosti na uvedené ďalej konštatoval, že v takom prípade odvolanie predstaveného, ktoré upravoval označený § 31 zákona o štátnej službe v jeho znení účinnom k 31. decembru 2006, bolo súčasne podľa § 27 a § 28 zákona o štátnej službe v jeho znení účinnom k 31. decembru 2006 považované za zmenu štátno-zamestnaneckého pomeru, avšak podľa sťažovateľa úrad práce v jeho prípade takto nepostupoval a „(...) *nevykonal riadne a v zákonných lehotách žiadne úkony, ktoré mu zo zákona vyplývajú t. j. úkony v zmysle ustanovení ZoŠS na začatie konania o zmene štátnozamestnaneckého pomeru*“.

Okrem toho sťažovateľ síce uviedol, že si je vedomý skutočnosti, že rozhodnutie vlády nie je preskúmateľné súdom, avšak súčasne dodáva, že právnym názorom vysloveným najvyšším súdom v napadnutom rozhodnutí došlo k odobreniu stavu, keď sa retroaktívne zasiahlo do jeho práv, pretože bol do funkcie riaditeľa vymenovaný pred 31. decembrom 2006 a podľa v tom čase účinnej právnej normy vedel aj predvídať akými spôsobmi môže byť jeho štátno-zamestnanecký pomer skončený, avšak v žiadnom prípade nemohol predvídať, že v tomto smere dôjde po 1. januári 2007 k podstatnej zmene právnej normy. Podľa sťažovateľa aplikácia ustanovenia § 5 ods. 5 zákona o štátnej správe v oblasti sociálnych vecí v znení účinnom po 1. januári 2007 aj na prípady riaditeľov, ktorí boli do funkcie vymenovaní pred 31. decembrom 2006 (teda za iného znenia zákona o štátnej správe v oblasti sociálnych vecí), je diskriminačná a v rozpore s princípmi rovnosti a právneho štátu. O nediskriminačný prístup by podľa sťažovateľa išlo v prípade, keď by sa uvedené zákonné normy v ich znení účinnom k 1. januáru 2007 aplikovali iba na prípady „(...) *riaditeľov, ktorí budú do funkcie ako predstavení v politickej funkcii vymenovaní v budúcnosti podľa novej právnej normy*“.

V súvislosti s uvedeným sťažovateľ ďalej v sťažnosti uviedol:

„Ak by sa totiž pripustil právny výklad Najvyššieho súdu SR, potom by sa zákonná úprava v zákone o štátnej službe vykladala spôsobom, ktorý znevýhodňuje určitú skupinu osôb, a to predstavených - vedúcich pracovníkov v stálej štátnej službe, ktorí boli do svojich funkcii vymenovaní na základe výberových konaní a to do 31. 12. 2006. (...)

Je podľa nás neprípustné, aby v súlade so zákonom nadobudnuté práva (iura quaesita) zo štátnozamestnaneckého pomeru v stálej štátnej službe boli dodatočne ich nadobúdateľovi odňaté, aby bol so spätnou účinnosťou dodatočne zmenený právny stav, resp. z tohto právneho stavu vychádzajúci právny dôvod, o ktorý sa nadobudnutie predmetného práva opieralo. (...)

Sťažovateľ ako riaditeľ Úradu práce, soc. vecí a rodiny, ktorý sa ujal svojej funkcie za určitých právnych a ekonomických podmienok, nemohol predvídať zmenu právneho stavu, dokonca sa o nej dozvedel až spätne, nemohol s ňou počítať a ani reagovať na ňu. Právny výklad Najvyššieho súdu SR však znamená, že by bol za súladný s právom považovaný ostro diskriminačný zásah do jeho právom chránených záujmov, ktorý ohrozil ekonomickú existenciu jeho rodiny a jeho ďalší profesionálny rast v odbore, v ktorom dlhé roky pracoval. (...)

Sme toho názoru, že právne vzťahy spojené so štátnozamestnaneckým pomerom sťažovateľa v stálej štátnej službe existujúce pred nadobudnutím účinnosti novej právnej normy, resp. právne nároky, ktoré z týchto vzťahov vznikli by sa mali riadiť zrušenou právnou normou (...).

Na základe uvedeného je zrejmé, že v napadnutom rozhodnutí Najvyššieho súdu SR je vyslovený právny názor, ktorý je aplikáciou spätného pôsobenia zákona, a teda nerešpektovaním ústavného zákazu retroaktivity a tým ide o zásah a porušenie ochrany nadobudnutých sťažovateľových práv ako štátneho zamestnanca v stálej štátnej službe, resp. za porušenie princípu právnej istoty a ochrany jeho dobromyseľne nadobudnutých práv ako imanentného znaku právneho štátu.“

Nepripustnosť sťažovateľom tvrdenej retroaktívnej aplikácie zákona o štátnej správe v oblasti sociálnych vecí v znení účinnom po 1. januári 2007 sťažovateľ podporel aj tvrdením, že „zákonodarca si bol vedomý zákazu retroaktivity a preto upravil v ust. 165g ods. 2) zák. č. 312/2001 Z. z., v platnom znení, odlišný postup u štátnych zamestnancov, ktorí boli do 31. decembra 2006 vymenovaní do funkcie štatutárneho orgánu v služobnom úrade podľa osobitného predpisu a súčasne do funkcie vedúceho úradu v tomto služobnom úrade“.

Napokon sťažovateľ tiež namietal, že tak najvyšší súd, ako ani predtým krajský súd nezohľadnili jeho tvrdenia, že úrad práce mu v konaní o skončení jeho štátno-zamestnaneckého pomeru nedal priestor, aby sa vyjadril k úradom práce ponúkanému štátno-zamestnaneckému miestu, prípadne priestor, aby navrhol, resp. aby s úradom práce jednal o inej dohode. Sťažovateľ tiež namietal, že najvyšší súd sa nezaoberal jeho žiadosťou, aby bolo vyslovené, že v danej veci ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného právneho významu.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí jeho sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„Najvyšší súd Slovenskej republiky svojim rozsudkom, sp. zn. 2 Sžo 25/2008, zo dňa 18. 03. 2009, porušil základné právo sťažovateľa zakotvené v čl. 19 ods. 2) Ústavy Slovenskej republiky na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného života, právo sťažovateľa zakotvené v čl. 46 ods. 1) Ústavy Slovenskej republiky domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, ústavný princíp rovnosti zakotvený v čl. 12 ods. 1 a 2) Ústavy Slovenskej republiky, ďalej základné právo sťažovateľa na právnu istotu a jeho základné právo na legitímne očakávanie s jeho nadobudnutým právnym stavom spojené vyplývajúce z čl. 1 ods. 1) Ústavy slovenskej republiky a základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 a čl. 48 Ústavy Slovenskej republiky.

Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Sžo 25/2008, zo dňa 18. 03. 2009, sa zrušuje a vec sa vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Námietky sťažovateľa vo veci ním namietaného porušenia označených základných práv zaručených v ústave, ako aj označených článkov ústavy rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 2 Sžo 25/08 z 18. marca 2009 sú založené najmä na jeho tvrdení, že najvyšší súd nezohľadnil jeho argumentáciu týkajúcu sa nutnosti aplikovať na jeho prípad v zmysle prechodného ustanovenia § 165g ods. 2 zákona o štátnej službe (účinného k 31. januáru 2007, t. j. ku dňu, keď sa konalo o skočení jeho štátno-zamestnaneckého) dôkladne všetky s vecou súvisiace právne predpisy účinné k 31. decembru 2006 a nielen zákon o štátnej službe. Inými slovami, podľa sťažovateľa sa na jeho prípad v zmysle už uvedeného prechodného ustanovenia mal aplikovať nielen zákon o štátnej službe v jeho znení účinnom k 31. decembru 2006, ale aj zákon o štátnej správe v oblasti sociálnych vecí tiež v jeho znení účinnom k 31. decembru 2006. Keby to tak bolo, potom by podľa sťažovateľa mal o jeho odvolaní z funkcie riaditeľa úradu práce rozhodnúť vedúci jeho služobného úradu, pričom toto odvolanie malo byť považované za zmenu jeho štátno-zamestnaneckého pomeru a v súlade s tým mal úrad práce podľa sťažovateľa postupovať a vydať príslušné rozhodnutia (§ 27, § 28 a § 30 zákona o štátnej službe účinného k 31. decembru 2006).

Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Ústavný súd je v súlade so svojou všeobecnou právomocou vyjadrenou v čl. 124 ústavy súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Táto právomoc spolu s právomocou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy mu umožňuje preskúmať aj napadnuté rozhodnutia všeobecných súdov, avšak iba z hľadiska, či sú, alebo nie sú v súlade s ústavno-procesnými zásadami upravenými v ústave. Ústavný súd nevykladá iné ako ústavné zákony, a preto musí preskúmať len to, či sa tieto zákony nevyložili spôsobom, ktorý je svojvoľný (arbitrárny) alebo ústavne neudržateľný pre zjavné pochybenia alebo omyly v posudzovaní obsahu takýchto právnych úprav.

Inými slovami, skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu iba vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 117/05, II. ÚS 127/07). Ak nie sú splnené tieto predpoklady na preskúmanie rozhodnutí všeobecných súdov, ústavný súd nemôže dospieť k záveru o vecnej spojitosti medzi základnými právami alebo slobodami, ktorých porušenie sa namieta, a napádaným rozhodnutím všeobecných súdov, prípadne postupom, ktorý im predchádzal.

Najvyšší súd napadnutý rozsudok odôvodnil takto:

„Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu na nariadenom pojednávaní (§ 214 ods. 1 O. s. p.), oboznámil sa s doterajším priebehom konania vo veci, dôvodmi odvolania, vyjadrením žalovaného a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné. Rozhodol podľa § 250ja ods. 3 druhá veta O. s. p. v spojení s § 219 ods. 1, 2 O. s. p. tak, že napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil.

Podľa § 219 ods. 2 O. s. p., ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

V odvolacom konaní boli medzi účastníkmi konania sporné tie isté otázky ako v prvostupňovom konaní. Spornou bola právna otázka, či žalovaný správny orgán pri rozhodovaní o skončení štátnozamestnaneckého pomeru žalobcu postupoval v súlade s príslušnými ustanoveniami zákona č. 312/2001 Z. z., či boli splnené zákonné podmienky skončenia štátnozamestnaneckého pomeru odvolaním podľa § 40 ods. 2 písm. b) a či žalovaný správny orgán dostatočne zistil skutkový stav veci.

Žalobca tvrdil porušenie ustanovení zákona č. 312/2001 Z. z.

Podľa § 40 ods. 2 písm. b) zákona č. 312/2001 Z. z. v znení platnom do 31. decembra 2006 v stálej štátnej službe alebo v dočasnej štátnej službe služobný úrad skončí štátnozamestnanecký pomer odvolaním aj z dôvodu, nezaradenia odvolaného vedúceho úradu alebo predstaveného na vykonávanie štátnej služby na štátnozamestnanecké miesto toho istého odboru štátnej služby a na tú istú funkciu (§ 16 ods. 3) z dôvodu, že služobný úrad takéto miesto nemá alebo sa so štátnym zamestnancom nedohodne inak, pričom sa poskytne predstavenému náhrada vo výške dvojnásobku jeho funkčného platu; vedúcemu úradu a predstavenému, ktorý bol odvolaný podľa § 31 ods. 2, sa poskytne náhrada vo výške trojnásobku funkčného platu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatuje, že správne orgány postupovali pri rozhodovaní o skončení štátnozamestnaneckého pomeru žalobcu v súlade so zákonom č. 312/2001 Z. z. v platnom znení.

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa stotožnil s odôvodnením rozsudku krajského súdu, a to najmä v rozsahu zisteného skutkového stavu, ako aj jeho právneho odôvodnenia.

Ako vyplynulo z obsahu administratívneho spisu ako i celého priebehu doterajšieho konania prvostupňový správny orgán Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny vo Zvolene vydal dňa 31. januára 2007 rozhodnutie o skončení štátnozamestnaneckého pomeru č. A/2007/000817 Mg. V. B. s odkazom na postup podľa § 10 ods. 8 a § 40 ods. 2 písm. b) zákona č. 312/2001 Z. z. Ako vyplynulo zo samotného citovaného rozhodnutia Mgr. V. B. bol do jeho odvolania vo funkcii Hlavný radca – predstavený, Riaditeľ Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny a vedúci služobného úradu vo Zvolene. Uvedená skutočnosť jednoznačne vyplýva i z rozhodnutia o zmene štátnozamestnaneckého pomeru Mgr. V. B. zo dňa 1. júna 2004, osobné číslo:725. Žalobca bol vymenovaný do funkcie Hlavný radca -

predstavený, Riaditeľ Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny a vedúci služobného úradu vo Zvolene.

Neobstojí preto tvrdenie žalobcu, že žalobca bol odvolaný len z funkcie riaditeľa Úradu práce sociálnych vecí a rodiny a nie z funkcie vedúceho služobného úradu.

Pokiaľ žalobca tvrdil v žalobe ako i v odvolaní proti rozsudku krajského súdu, že odvolanie vládou mu bolo doručené neskôr ako rozhodnutie o skončení štátnozamestnaneckého pomeru odvolací súd zhodne s názorom krajského súdu ako i žalovaného správneho orgánu udáva, že zákon č. 453/2003 Z. z. o orgánoch štátnej správy v oblasti sociálnych vecí, rodiny a služieb zamestnanosti v znení jeho novelizácie zákonom č. 664/2006 Z. z. súčinnosťou od 1. januára 2007 neurčuje spôsob doručovania oznámenia o odvolaní z funkcie Vládou SR.

Je nesporné, že žalobcovi bolo ponúknuté dňa 30. januára 2007, č. A/2007/ 000815 podľa platného rozpisu štátnozamestnaneckých miest štátnozamestnanecké miesto vo funkcii samostatný radca v odbore 2.11 vzhľadom na to, že služobný úrad nemá miesto v tom istom odbore štátnej služby, do ktorého bol žalobca zaradený t. j. 1.01 riadenie štátnej služby a na tú istú funkciu.

Odvolací súd zhodne s názorom správnych orgánov udáva, že žalobca nesúhlasil s ponukou voľného štátnozamestnaneckého miesta o čom svedčí zápis na dolnej strane časti listiny zo dňa 30. januára 2007 s vlastnoručným podpisom žalobu, pričom žalobca bol upozornený, že ak voľné štátnozamestnanecké miesto neprijme, služobný úrad bude postupovať v zmysle § 40 ods. 2 písm. b) zákona.

Odvolací súd sa taktiež v plnom rozsahu stotožnil s názorom krajského súdu, že v súlade bol i postup žalovaného (vedúci služobného úradu), ktorý rozhodoval ako odvolací orgán v druhom stupni.

Podľa § 138 ods. 1 zákona č. 312/2001 Z. z. odvolacím orgánom je vedúci úradu, ktorý rozhoduje na základe stanoviska poradnej komisie.

Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu ako vecne správny podľa § 219 ods. 1, 2 O. s. p. potvrdil.“

Z citovanej časti rozhodnutia najvyššieho súdu vyplýva, že sa v plnom rozsahu stotožnil so závermi krajského súdu, a to aj pokiaľ ide o zistenie skutkového stavu vecí, ako aj jeho právneho posúdenia.

Z rozhodnutia najvyššieho súdu vyplýva, že sťažovateľ bol vymenovaný za riaditeľa úradu práce – predstaveného úradu a vedúceho tohto služobného úradu 1. júna 2004, teda v roku, keď boli s účinnosťou od 1. januára 2004 zriaďované úrady práce, a to zákonom o štátnej správe v oblasti sociálnych vecí, teda týmto zákonom bolo (a aj v súčasnosti je) prioritne upravené postavenie sťažovateľa ako riaditeľa úradu práce, pričom otázky týkajúce sa jeho štátno-zamestnaneckého pomeru boli spravované zákonom o štátnej službe.

Vzhľadom na uvedené, bolo a je nevyhnutné posudzovať postavenie riaditeľa úradu práce v ktoromkoľvek čase prioritne podľa znenia zákona o štátnej správe v oblasti sociálnych vecí v jeho znení účinnom k rozhodnému časovému úseku. V čase do 31. decembra 2006 zákon o štátnej správe v oblasti sociálnych vecí v ustanovení § 5 ods. 5 pri riešení otázky vymenovania a odvolávania riaditeľa úradu práce explicitne odkazoval na ustanovenia zákona o štátnej službe. Avšak s účinnosťou od 1. januára 2007 ustanovenie § 5 ods. 5 zákona o štátnej správe v oblasti sociálnych vecí už priamo (t. j. bez odkazu na zákon o štátnej službe) upravovalo otázku vymenovania a odvolávania riaditeľov úradov práce, pričom túto právomoc zverovalo vláde. Súčasne podľa prechodného ustanovenia § 11 zákona o štátnej správe v oblasti sociálnych vecí sa aj riaditeľ úradu, ktorý bol vymenovaný podľa zákona účinného do 31. decembra 2006, považoval za riaditeľa úradu vymenovaného podľa tohto zákona, t. j. podľa zákona účinného od 1. januára 2007.

Inými slovami, postavenie riaditeľov práce bolo a je prioritne posudzované a upravené zákonom o štátnej správe v oblasti sociálnych vecí a až sekundárne je ich postavenie vo veciach neupravených týmto zákonom, ako aj vo veciach ich štátno-zamestnaneckého pomeru upravené zákonom o štátnej službe, pričom na týchto záveroch je založené aj napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu. Vzhľadom na uvedené sa javí ako neopodstatnený názor sťažovateľa, že prechodné ustanovenie § 165g zákona o štátnej službe v jeho znení účinnom k 1. januáru 2007, resp. ku dňu odvolania sťažovateľa

zo štátno-zamestnaneckého pomeru (k 31. januáru 2007) by sa malo vzťahovať aj na znenie zákona o štátnej správe v oblasti sociálnych vecí, teda že aj jeho odvolanie z funkcie riaditeľa úradu sa malo spravovať ustanoveniami zákona o štátnej správe v oblasti sociálnych vecí v jeho znení účinnom k 31. decembru 2006.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že najvyšší súd svoje závery v spojení so závermi krajského súdu, s ktorými sa v plnej miere stotožnil, uviedol a zdôvodnil v ich logickej postupnosti spôsobom, ktorý nemožno považovať za zjavne neodôvodnený, svojvoľný a arbitrárny alebo v rozpore s ústavou. Tak najvyšší súd, ako aj pred ním krajský súd (ktorých rozhodnutia je potrebné posudzovať vo vzájomnej spojitosti, pretože najvyšší súd sa v podstatnej časti stotožnil s argumentáciou krajského súdu) rozhodli na základe v rozhodnom čase platnej a účinnej právnej úpravy.

Pokiaľ ide o námietku sťažovateľa, že najvyšší súd ani pred ním krajský súd nedostatočne zistili skutkový stav, ústavný súd upozorňuje, že úlohou súdu v správnom súdnictve nie je nahradzovať činnosť správnych orgánov, ale ich úlohou je predovšetkým preskúmať „zákonnosť“ ich postupov a rozhodnutí, teda to, či kompetentné orgány pri riešení konkrétnych otázok vymedzených žalobou rešpektovali príslušné hmotno-právne a procesno-právne predpisy. Inými slovami, treba vziať do úvahy, že správny súd nie je súdom skutkovým, ale je súdom, ktorý posudzuje predovšetkým právne otázky napadnutého postupu alebo rozhodnutia orgánu verejnej správy. Vzhľadom na tieto špecifiká správneho súdnictva ústavný súd posúdil aj dôvodnosť námietky sťažovateľa proti napadnutému rozsudku najvyššieho súdu.

Podľa ustálenej judikatúry ústavný súd nemá zásadne oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96, I. ÚS 276/06).

Napokon v súvislosti s námietkou sťažovateľa, že najvyšší súd neodôvodnil, prečo nevyhovel jeho žiadosti a v napádanom rozhodnutí nevyslovil, že ide o vec zásadného právneho významu, ústavný súd konštatuje, že pripustenie dovolania proti rozhodnutiu

odvolacieho súdu z dôvodu podľa § 238 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku, t. j. že ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, je na úvahe odvolacieho súdu, pričom Občiansky súdny poriadok mu neukladá povinnosť túto svoju úvahu zdôvodňovať.

Ústavný súd uznáva, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov uvádzaných účastníkom konania.

Ústavný súd už pri svojej rozhodovacej činnosti (II. ÚS 3/97, I. ÚS 225/05, II. ÚS 56/07) vyslovil, že právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nezahŕňa v sebe záruku úspechu v konaní. Ak sa konanie pred všeobecným súdom neskončí podľa predstáv účastníka konania, táto okolnosť sama osebe nie je právnym základom pre namietnutie porušenia týchto práv sťažnosťou pred ústavným súdom.

Skutočnosť, že sťažovateľ sa so skutkovým a právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným už ani preto, že ústavný súd nie je opravným súdom právnych názorov najvyššieho súdu.

Podľa názoru ústavného súdu právny názor najvyššieho súdu v danej veci je zdôvodnený vyčerpávajúcim spôsobom, ktorý ústavný súd považuje za ústavne akceptovateľný. Zo záverov najvyššieho súdu nevyplýva jednostrannosť alebo taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty či zmyslu.

Zjavne neopodstatneným návrhom je návrh, ktorým sa namieta taký postup orgánu verejnej moci, ktorým nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namieta, ako aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval označené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (napr. II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 288/05, II. ÚS 298/06).

Pretože ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu a namietaným porušením čl. 46 ods. 1 ústavy, bolo potrebné sťažnosť v tejto časti odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľ z tých istých dôvodov ako v prípade čl. 46 ods. 1 ústavy namietal aj porušenie čl. 19 ods. 2 ústavy a v spojení s čl. 46 ods. 1 namietal aj porušenie čl. 12 ods. 1 a čl. 1 ods. 1 ústavy, bolo potrebné vzhľadom na uvedený záver sťažnosť aj v tejto časti odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

V uvedenej súvislosti ústavný súd tiež poznamenáva, že v konaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ústavy nemožno samostatne namietat' čl. 1 ods. 1 ústavy, pretože v tomto článku sú zakotvené iba základné princípy fungovania štátu, nie však základné práva a slobody, ktoré sú zakotvené až v druhej hlave ústavy.

Napokon, pokiaľ ide o sťažovateľom namietaný čl. 48 ústavy, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ síce namietal porušenie tohto článku ústavy v súvislosti s právom na spravodlivé súdne konanie (v spojitosti s čl. 46 ods. 1 ústavy), avšak v sťažnosti žiadnym spôsobom nekonkretizoval, ktorý z atribútov spravodlivého procesu zaručených týmto článkom ústavy má na mysli, t. j. či právo na zákonného sudcu alebo príslušný súd, právo na verejné prerokovanie vecí, právo na prerokovanie vecí v jeho prítomnosti, právo vyjadriť sa

k prerokúvanej veci (právny zástupca sťažovateľa bol prítomný na pojednávaní najvyššieho súdu) alebo právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov.

Podľa § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde je jednou zo všeobecných a podstatných náležitostí návrhu jeho odôvodnenie, čo v danom prípade vo vzťahu k sťažovateľom namietanému čl. 48 ústavy a jeho príčinnej súvislosti s napádaným rozhodnutím najvyššieho súdu, v sťažnosti sťažovateľa absentuje.

Uvedené bolo podkladom pre rozhodnutie ústavného súdu, ktorý sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá ako celok a rozhodnutie o zrušení napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu, ako aj priznanie úhrady trov konania je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobôd sťažovateľa (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy), ústavný súd o tejto časti sťažnosti nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. februára 2010